

Sygn. akt II CSK 496/20

POSTANOWIENIE

Dnia 19 marca 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Paweł Grzegorzcyk

w sprawie z wniosku M. K.
przy uczestnictwie I. S., W. S. i małoletniej J. M. reprezentowanej przez kuratora
o zniesienie współwłasności,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 19 marca 2021 r.,
na skutek skargi kasacyjnej uczestników postępowania I. S. i W. S.
od postanowienia Sądu Okręgowego w K.
z dnia 10 lutego 2020 r., sygn. akt I 1Ca (...),

- 1. odrzuca skargę kasacyjną;**
- 2. oddala wniosek M. K. o zasądzenie na jego rzecz kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 10 lutego 2020 r. Sąd Okręgowy w K. oddalił apelację uczestników postępowania I. S. i W.S. od postanowienia wstępnego Sądu Rejonowego w K. z dnia 14 czerwca 2019 r., wydanego w sprawie z wniosku M. K. z udziałem I. S., W. S. i J. K. w sprawie o zniesienie współwłasności nieruchomości. Postanowieniem tym Sąd Rejonowy w K. stwierdził nieważność umowy darowizny z dnia 10 października 2017 r. zawartej między I. S., W. S. i J. K., w imieniu której działała M. M.

Postanowienie Sądu Okręgowego zaskarżyli skargą kasacyjną uczestnicy postępowania I. S. i W. S., wnosząc o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania i zarzucając

naruszenie art. 5 k.c., art. 58 k.c. w związku z art. 97 § 2 k.r.o., art. 316 § 1 k.p.c. oraz art. 233 § 1 k.p.c.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 519¹ § 4 pkt 4 k.p.c. skarga kasacyjna w sprawach dotyczących zniesienia współwłasności jest niedopuszczalna, jeżeli wartość przedmiotu zaskarżenia jest niższa niż 150 000 zł. Reguła ta dotyczy także orzeczeń rozstrzygających spory o prawo własności rozpatrywane w postępowaniu o zniesienie współwłasności na podstawie art. 618 § 1 k.p.c., niezależnie od tego, czy spór taki ujawnił się w postępowaniu o zniesienie współwłasności, czy toczył się w odrębnym postępowaniu i został przekazany do dalszego rozpoznania sądowi prowadzącemu postępowanie o zniesienie współwłasności (art. 618 § 2 k.p.c.). Spór taki traci swoją samodzielność i staje się elementem postępowania nieprocesowego zainicjowanego wnioskiem o zniesienie współwłasności, a w konsekwencji dopuszczalność skargi kasacyjnej od rozstrzygających go orzeczeń merytorycznych należy oceniać według zasad przewidzianych dla postępowania o zniesienie współwłasności (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 13 stycznia 2016 r., III CZ 59/16, niepubl. i przywołane tam dalsze orzecznictwo, a także postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 25 stycznia 2018 r., IV CZ 105/17, niepubl., z dnia 18 października 2018 r., IV CZ 46/18, niepubl., z dnia 17 lipca 2019 r., IV CZ 55/19, niepubl. i z dnia 25 października 2020 r., IV CSK 151/19, niepubl.). Sporem o prawo własności w rozumieniu art. 618 § 1 k.p.c. jest każdy spór toczący się między współwłaścicielami, którego rozstrzygnięcie może prowadzić do wniosku, że osoba występująca jako współwłaściciel nie jest współwłaścicielem lub że przysługuje jej udział w innej wysokości, w tym spór o ustalenie nieważności umowy darowizny udziału w rzeczy wspólnej (por. uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 19 grudnia 1986 r., III CZP 92/86, OSNCP 1988, nr 1, poz. 9).

Kontrola dopuszczalności skargi kasacyjnej poprzedza każdorazowo ocenę jej zdatności do merytorycznego rozpoznania (art. 398⁹ k.p.c.) i ocenę zasadności jej podstaw. Kontrola ta realizowana jest przede wszystkim przez sąd drugiej instancji, który wydał zaskarżone orzeczenie (art. 398⁶ § 2 k.p.c.), sprawuje ją jednak także Sąd Najwyższy, który na podstawie art. 398⁶ § 3 k.p.c. jest obowiązany odrzucić skargę kasacyjną, podlegającą odrzuceniu przez sąd drugiej instancji.

W okolicznościach sprawy Sąd Okręgowy oddalił apelację od postanowienia wstępnego wydanego w sprawie o ustalenie nieważności umowy darowizny, która uprzednio została przekazana do dalszego prowadzenia Sądowi Rejonowemu prowadzącemu postępowanie o zniesienie współwłasności na podstawie art. 618 § 2 k.p.c. (k. 83). W sporze współwłaściciel kwestionował status uczestniczki postępowania J. K., jako współwłaścicielki nieruchomości. Wnosząc skargę kasacyjną od postanowienia oddalającego apelację skarżący uczestnicy nie wskazali wartości przedmiotu zaskarżenia. Po zwrocie skargi kasacyjnej przez Sąd Najwyższy m.in. w celu usunięcia braku oznaczenia wartości przedmiotu zaskarżenia (art. 398⁶ § 2 k.p.c.), skarżący, działający przez kwalifikowanego pełnomocnika, w odpowiedzi na wezwanie do uzupełnienia braków skargi, pismem z dnia 30 września 2020 r. wskazali, że wartość przedmiotu zaskarżenia wynosi 80 000 zł.

Wartością przedmiotu zaskarżenia w sprawach działowych nie jest wartość całego majątku podlegającego podziałowi, lecz wyrażona w pieniądzu wartość interesu majątkowego skarżącego, którego dotyczy środek zaskarżenia. Wskazana przez skarżących kwota sytuuje się poniżej progu dopuszczalności skargi kasacyjnej ze względu na kryterium ratio valoris (art. 519¹ § 4 pkt 4 k.p.c.). Skarga kasacyjna, jako niedopuszczalna, podlegała tym samym odrzuceniu.

Z tych względów, na podstawie art. 398⁶ § 3 w związku z art. 13 § 2 k.p.c., Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji. Wniosek M. K. o zasądzenie na jego rzecz kosztów postępowania kasacyjnego oddalono, ponieważ w odpowiedzi na skargę kasacyjną nie powołano żadnych argumentów dotyczących dopuszczalności skargi kasacyjnej, ograniczając się do wniosku o odmowę przyjęcia skargi do rozpoznania, a ewentualnie o oddalenie skargi kasacyjnej (por. odpowiednio postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 11 stycznia 2002 r., III CKN 563/01, niepubl., z dnia 6 listopada 2018 r., II CNP 18/18, niepubl. i z dnia 15 marca 2019 r., IV CNP 30/18, niepubl.).

jw